

Föreställningar om våldsutsatta män i samkönade relationer; exempel från stödgivande samhällsinstanser.

Av: Emelie Ekman & Narin Demirel

Handledare: Kristina Abiala
Södertörns högskola | Institutionen för samhällsvetenskaper
Kandidatuppsats 15 hp
Socialt arbete | Höstterminen 2017
Socionomprogrammet med storstadsprofil

Sammanfattning

Statistik visade att få män kontaktar någon form av samhällsinstans när de blivit utsatta för våld i en nära relation. Våldet anses likvärdigt i heterosexuella relationer som samkönade relationer, trots detta brister kunskapen om våld i samkönade relationer. Syftet med denna studie har varit att undersöka kring vilka eventuella föreställningar som råder i samband med samkönade relationer inom stödgivande samhällsinstanser. Vi valde att fokusera på våldsutsatta män. Studien innefattar åtta kvalitativa intervjuer med respondenter som arbetar inom stödgivande samhällsinstanser. Studiens teoretiska utgångspunkter utgick från ett genusperspektiv och queerteori. Resultatet har presenterats under avsnitt 5 under fyra teman vilka är "stödgivande samhällsinstansers bemötande", "heteronormativa föreställningar kring våldsutsatta män", "möjlighet till stöd och skydd" samt "outing och skam". Resultatet visade att heteronormativa föreställningar kring våld i samkönade relationer kan påverka vilket stöd och skydd våldsutsatta män erbjuds. Avslutningsvis diskuterades det framtagna resultatet kring den bristande kunskap som föreligger kring våld i samkönade relationer och studiens slutsatser. Slutsatserna för studien var att det fanns ett heteronormativt synsätt hos vissa av de stödgivande samhällsinstanser vi intervjuat. Det har även framförts förslag till framtida forskning där vi vill att ämnet ska studeras mer utförligt.

Titel: Föreställningar om våldsutsatta män i samkönade relationer; exempel från stödgivande samhällsinstanser.

Författare: Emelie Ekman och Narin Demirel

Nyckelord: våld i samkönade relationer, stödgivande samhällsinstanser, heteronormativa föreställningar, stöd och skydd, våldsutsatta män

Antal ord: 12 877

Abstract

Statistics show that very few men exposed to domestic violence, either in heterosexual or same-sex relationships, contact any social service. Although domestic violence is often restricted to being defined the same as heterosexual relationships as same-sex relationships, knowledge about violence in same-sex relationships is inadequate. The purpose of this study was to examine if any perception and understanding of violence in same-sex relationships exist within supporting community instances, focusing on male victims of domestic violence. The study containing eight qualitative interviews with respondents within supporting community instances. The result is presented under the themes “stödgivande samhällsinstitansers bemötande”, “heteronormativa föreställningar kring våldsutsatta män”, “möjlighet till stöd och skydd” and “outing och skam”. To notice is that the result showed that perceptions about heteronormativity can affect which type of support and protection male victims of domestic violence is given. Lastly, a discussion about the developed result around the inadequate knowledge about violence in same-sex relationships will be held. The conclusions of the study were that there is a heteronormative approach within some of the supporting community instances we interviewed. There are also suggestions for future research and therefore needs to be studied at length.

Title: Perceptions of male victims in same-sex relationships; examples from supporting community instances.

Authors: Emelie Ekman and Narin Demirel

Keywords: domestic violence in same-sex relationships, supporting community instances, heteronormative conceptions, support and protection, male victims

Number of words: 12 877

Förord

Vi vill börja med att tacka våra deltagande respondenter för deras tid och engagemang. Utan er hade vi inte haft någon studie och vi är tacksamma att ni valde att ställa upp på intervjuer och bidra med er kunskap. Stort tack!

Vi vill även tacka vår handledare Kristina Abiala som givit oss snabba svar och kloka råd när vi behövt dem som mest. Tack för ett ärligt handledarskap och god stöttning i arbetet med denna studie. Vi vill också tacka Kristinas hund Sixten för alla mysiga stunder under våra handledningstillfällen.

Vi har tillsammans haft ett övergripande gemensamt ansvar över studiens inledningsavsnitt, resultatavsnitt och diskussionsavsnitt. Vi har haft ett delat ansvar över studiens resterande avsnitt och på så sätt ansvarat över olika rubriker i avsnitten. Emelie har haft ansvar över rubrik 2.3 och 2.5 i avsnittet om tidigare forskning och rubrik 3.2 i avsnittet om teoretiska utgångspunkter. Emelie har också haft ansvar för rubrik 4.2, 4.3, 4.5, 4.6 och 4.9 i studiens metodavsnitt. Narin har haft ansvar för rubrik 2.1, 2.2 och 2.4 i avsnittet om tidigare forskning och 3.1 i avsnittet om de teoretiska utgångspunkterna. Narin har också haft ansvar över rubrik 4.1, 4.4, 4.7 och 4.8 i studiens metodavsnitt. Trots att vi ansvarat över olika rubriker är vi båda medvetna om att studien är ett gemensamt verk och har diskuterat samtliga avsnitt tillsammans.

Emelie Ekman och Narin Demirel
December 2017
Stockholm

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 Problemformulering.....	2
1.2 Relevans för socialt arbete.....	2
1.3 Syfte och frågeställningar.....	3
1.4 Avgränsning.....	3
1.5 Centrala begrepp.....	3
1.5.1 Våld i nära relationer.....	3
1.5.2 Samkönade relationer.....	3
1.5.3 Heteronormativitet.....	3
1.5.4 Genus.....	4
1.5.5 Stödgivande samhällsinstanser.....	4
1.6 Disposition.....	4
2 Tidigare forskning	4
2.1 Litteratursökning.....	4
2.2 Våld i samkönade relationer.....	5
2.3 Heteronormativa föreställningar kring män och våld.....	6
2.4 Rätt till stöd och skydd.....	8
2.5 Sammanfattning av tidigare forskning.....	9
3 Teoretiska utgångspunkter	9
3.1 Genusperspektiv.....	9
3.2 Queerteori.....	10
4 Metod	12
4.1 Val av metod.....	12
4.2 Urval.....	13
4.3 Databeskrivning.....	13
4.4 Respondenter.....	13
4.5 Förståelse.....	14
4.6 Forskningens trovärdighet.....	14
4.7 Forskningsetiska överväganden.....	15
4.8 Analysmetod.....	16
4.9 Kritisk metodreflektion.....	17
5 Resultat och analys	17
5.1 Stödgivande samhällsinstansers bemötande.....	17
5.2 Heteronormativa föreställningar kring våldsutsatta män.....	20
5.3 Möjlighet till stöd och skydd.....	22
5.4 Outing och skam.....	25
6 Diskussion	26
6.1 Diskussion och slutsatser.....	26
6.2 Förslag till framtida forskning.....	29
7 Referenslista	30
8 Bilagor	34
8.1 Intervjuguide.....	34
8.2 Informationsbrev.....	35
8.3 Samtyckesblankett.....	36

1 Inledning

År 2016 anmäldes cirka 12 400 våldsbrott i Sverige där förövaren varit i en nära relation med den våldsutsatta (Brottsförebyggande rådet 2017). I en vägledning från Socialstyrelsen (2014, s. 10) beskrivs hur våld i nära relationer kan leda till ett jämställdhetsproblem vilket hindrar den våldsutsatta att erhålla sina mänskliga rättigheter och friheter. I Brottsförebyggande rådets kartläggning uppgav 6,8 procent av befolkningen i Sverige att de utsatts för våld i en nära relation. Andelen kvinnor respektive män var ungefär lika stora. Bland de som uppgivit att de blivit våldsutsatta har endast 3,9 procent uppgett att de polisanmält händelsen (Frenzel 2014, s. 7). 7,0 procent av kvinnorna som uppgav att de är eller har varit våldsutsatta i en nära relation har kontaktat socialtjänsten medan endast 3,5 procent män hade gjort detsamma. Vidare hade endast 5,6 procent av de våldsutsatta kvinnorna och 0,6 procent av de våldsutsatta männen haft en kontakt med någon typ av kvinnojour, mansjour eller brottsofferjour på grund av det våld de utsatts för av en nuvarande eller tidigare partner (Socialstyrelsen 2014, ss. 9–10). I en proposition från Integrations- och jämställdhetsdepartementet från 2007 framhålls det hur tillgång till skyddat boende åt våldsutsatta män inte är aktuellt (Integrations- och jämställdhetsdepartementet 2007, s. 14).

Enligt socialtjänstlagen (SFS 2001:453) 5 kap. 11 § ska socialnämnden verka för att våldsutsatta och deras anhöriga ska få stöd och skydd. Vidare föreskrivs att socialnämnden även särskilt ska uppmärksamma mäns våld mot kvinnor. Lagen talar alltså generellt om att alla som blivit utsatta för våld ska få det stöd och skydd de behöver men att kvinnor och barn särskilt ska beaktas. Det finns ingen motivering till varför lagen särskilt beaktar kvinnor och barn. Stöd och skydd för män blir inte heller vidare nämnt. Holmberg och Stjernqvist (2008) menar att våld i nära relationer ofta förknippas med en heterosexuell kvinna som blivit utsatt där en heterosexuell man är förövaren. Författarna vill med sin skrift visa på att våld i samkönade relationer är vanligt förekommande men som bagatelliseras av omgivningen vilket leder till att insatserna till våldsutsatta i samkönade relationer begränsas.

De utgår, liksom samhället i stort, från heteronormen; föreställningen om att alla är heterosexuella och att detta är det ”naturliga”, ”normala” eller önskvärda sättet att leva.

(Holmberg & Stjernqvist 2008, s. 8)

I citatet ovan kan vi se hur Holmberg och Stjernqvist (2008) beskriver hur olika samhällsinstanser som bemöter våldsutsatta ofta har ett heteronormativt synsätt där den våldsutsatta ofta är en kvinna och anpassar därför stöd och skydd utefter denna norm (Holmberg & Stjernqvist 2008, s. 8). Socialtjänsten bör även uppmärksamma situationer där det möjligtvis kan förekomma våld trots att den hjälpsökande inte nämner det. Som exempel skriver Socialstyrelsen (2014, ss. 26–27) att det kan handla om när en kvinna kontaktar socialtjänsten för att få hjälp med diverse problem. Ett sätt som Stockholms stad använder sig av för att upptäcka våld är genom att rutinmässigt fråga *alla* inkommande klienter om

förekomsten av våld även i ärenden där våld inte misstänks vara ett problem. Detta innebär att varken män eller kvinnor specificeras utan bör omfattas av alla klienter som blivit utsatta för våld i en nära relation (ibid. s. 32).

1.1 Problemformulering

Jönsson, Birk och Lindberg (2016) samt Stolt (2009) skriver att våldet i samkönade relationer liknar våldet i heterosexuella relationer. Jönsson, Birk och Lindberg (2016, s. 23) menar även att trots att våldet oftast är likvärdigt finns det ett fåtal skillnader vilket gör att problematiken är viktig att studera kring för att kunna bidra till mer kunskap.

...vikten av mer kunskap vad gäller våld i samkönade relationer och att myndigheter inom rättsväsendet, socialtjänsten och sjukvården m.fl. har kunskap och beredskap att uppmärksamma, bemöta och stödja homo- eller bisexuella kvinnor och män som utsätts för våld.

(Holmberg & Stjernqvist 2008, s. 9)

I citatet ovan av Holmberg och Stjernqvist (2008) menar författarna att det krävs mer kunskap i olika samhällsinstanser gällande våld i samkönade relationer. Detta anser vi som problematiskt eftersom det föreligger en diskrepans mellan den lagstadgade rätten till stöd och skydd och hur ärenden inom stödgivande samhällsinstanser hanteras. Lagstiftningen gäller generellt gentemot alla våldsutsatta. Lagstiftningen fokuserar emellertid på kvinnor och barn vilket kan vara problematiskt för en socialarbetare att förhålla sig till när en våldsutsatt man söker hjälp inom socialtjänsten. Vi anser det även som problematiskt att män inte erbjuds stöd och skydd i samma utsträckning som kvinnor trots att våldet är likvärdigt och är därför ett forskningsområde vi vill studera vidare på. Därför vill vi i denna studie undersöka hur föreställningar kring våld i samkönade relationer ser ut samt hur eventuella heteronormativa föreställningar kan påverka vilket stöd och skydd som våldsutsatta män erbjuds.

1.2 Relevans för socialt arbete

Det finns statistik som visar att män inte tenderar att anmäla när de blivit utsatta för våld i en nära relation vilket leder till att insatserna anpassas därefter. Eventuella heteronormativa föreställningar kan därför påverka vilket stöd och skydd som erbjuds. Det behövs därför en utökad forskning kring ämnet. Våld i samkönade relationer har stor betydelse för socialt arbete eftersom våldsutsatta i samkönade relationer inte får lika adekvat stöd och skydd som exempelvis våldsutsatta kvinnor i heterosexuella relationer. Det finns inte tillräckligt med forskning och utbildning kring våld i samkönade relationer vilket behöver utökas inom socialt arbete, främst för socialarbetare. Detta eftersom socialarbetare kan komma att bemöta exempelvis individer som lever i en samkönad relation och som även är utsatta för våld i en nära relation. Det är därför viktigt att uppmärksamma våld i samkönade relationer för att dessa individer ska få ett så bra bemötande som möjligt.

1.3 Syfte och frågeställningar

Studien ämnar undersöka föreställningar som råder i samband med våld i samkönade relationer inom stödgivande samhällsinstanser, exempelvis socialtjänsten, mansmottagningar och relevanta organisationer. Fokus ligger på heteronormativa föreställningar gentemot våldsutsatta män. Denna förståelse kan ha betydelse för individer som arbetar med att hjälpa och erbjuda stöd till våldsutsatta män.

- Vilka exempel på föreställningar finns inom stödgivande samhällsinstanser gällande våld i samkönade relationer?
- Hur ser dessa föreställningarna ut utifrån ett heteronormativt perspektiv?
- På vilket sätt kan genus påverka vilket stöd och skydd våldsutsatta män får?

1.4 Avgränsning

Studien är avgränsad genom att studien ämnar undersöka våldsutsatta män och inte våldsutsatta kvinnor. Vi har också avgränsat oss till att studera våldsutsatta män i samkönade relationer och inte våldsutsatta kvinnor i samkönade relationer. Vi har valt att intervjua bland annat individer som arbetar med våld i samkönade relationer och inte män som själva blivit våldsutsatta. Statistik visar på att många män inte anmäler och blir därmed svåra att komma i kontakt med. Respondenterna i vår studie är bosatta runt om i Sverige. Vi anser även det som etiskt problematiskt att intervjua individer i en utsatt situation. Vi diskuterar detta mer utförligt under rubrik 4.7 om forskningsetiska överväganden.

1.5 Centrala begrepp

Under denna rubrik tar vi upp begrepp som ofta använts i studien men som innefattar olika definitioner. Under varje begreppsförklaring förklarar vi vilken definition som använts i studien för att underlätta för den insatte.

1.5.1 Våld i nära relationer

Enligt Jönsson, Birk och Lindberg (2016, ss. 12–14) kan både män och kvinnor utsättas för våld i en nära relation vilket är ett folkhälsoproblem. En “närstående” är ett könsneutralt begrepp och är en individ den våldsutsatta bedöms ha en nära och förtroendefull relation till. Det handlar då oftast om makar, sambor eller pojk/flickvänner men även familj och släkt. I denna studie använder vi definitionen av våld i en nära relation mellan makar, sambor eller pojk- och flickvänner och inte familj och släkt.

1.5.2 Samkönade relationer

Stolt (2009, ss. 12–13) förklarar att begreppet samkönade relationer beskrivs på olika sätt av olika forskare. Det finns olika betydelser av begreppet samkönad relation och vi använder oss utav definitionen icke-heterosexuella relationer eftersom en samkönad relation även kan bestå av individer med olika sexuella läggningar.

1.5.3 Heteronormativitet

Heterosexualitet är en rådande norm i samhället och ses som det mest naturliga och minst

avvikande. Begreppet heteronormativitet innebär enligt Ambjörnsson (2006, ss. 51–52) på vilket sätt samhället upprätthåller heterosexualitet som normsystem vilket är historiskt, socialt och kulturellt skapat. Det är denna definition av begreppet vi använder oss utav i studien.

1.5.4 Genus

Begreppet genus är socialt skapat och begreppet fokuserar inte på de biologiska skillnaderna mellan kön utan genus ses som socialt konstruerat och i ständig utveckling. Könroller har ett hierarkiskt värde där män ses som överordnad och kvinnor som underordnad och styr därför den könsordning som råder i samhället (Jeppsson Grassman 2004, ss. 15–16). Denna förklaring på begreppet genus är den vi utgår från i denna studie.

1.5.5 Stödgivande samhällsinstanser

Med stödgivande samhällsinstanser menar vi de verksamheter som är betydelsefulla för vår studie som exempelvis socialtjänsten, mansmottagningar och andra relevanta organisationer som arbetar med våld i samkönade relationer och som erbjuder särskilda stöd- och skyddsinsatser för våldsutsatta individer.

1.6 Disposition

Studien innefattar sex avsnitt och det första avsnittet består av en inledning och problemformulering, relevans för socialt arbete, studiens syfte och frågeställningar samt en avgränsning följt av centrala begrepp. Avsnitt två består av en redogörelse för såväl nationell som internationell forskning där vi tematiserat forskningen under rubrikerna “våld i samkönade relationer”, “heteronormativa föreställningar kring män och våld” samt “rätt till stöd och skydd”. Avsnittet avslutas sedan med en sammanställning av vår genomgång av tidigare forskning. Avsnitt tre består av studiens teoretiska utgångspunkter där vi utgår efter ett genusperspektiv och queerteori. I det fjärde avsnittet redogör vi för studiens metod och genomförande. I avsnitt fem presenteras resultat och analys. Det sjätte avsnittet består av en diskussion kring studiens genomförande och slutsatser med förslag till fortsatt forskning.

2 Tidigare forskning

I detta avsnitt presenteras vår genomgång av tidigare forskning inom ämnet. Vi har delat upp den tidigare forskningen i olika teman för att få en tydligare överblick över forskningen. Det första temat under rubrik 2.2 presenterar våld i samkönade relationer för att kunna bilda en grundläggande förståelse för problematiken. Det andra temat under rubrik 2.3 belyser hur heteronormativa föreställningar kring män och våld genomsyrar samhället. Det tredje temat under rubrik 2.4 beskriver på vilket sätt våldsutsatta har rätt till stöd och skydd genom exempelvis stödgivande program eller skyddat boende. Under den sista rubriken 2.5 sammanställs tidigare forskning för att få en mer omfattande överblick.

2.1 Litteratursökning

Sökandet av artiklar och tidigare forskning utfördes under månaderna oktober och november 2017. De databaser som använts vid sökandet av artiklar var SöderScholar, Google Scholar

och Social Services Abstract. Vi hittade även forskning genom att söka på Nationellt Centrum för Kvinnofrids egna kunskapsbank som fungerar på liknande sätt som andra databaser vi använts oss utav i sökandet av artiklar. Nationellt Centrum för Kvinnofrids kunskapsbank finns för de som vill söka kunskap inom området våld i nära relationer där en kan hitta forskning eller andra publikationer från svenska myndigheter (Nationellt Centrum för Kvinnofrid u.å.). Samtliga databaser gav oss ett flertal träffar och vi sökte efter artiklar som kunde ge studien relevant information och forskning om våld i samkönade relationer. Forskningen vi använt oss utav är både nationell och internationell från Sverige, Asien, USA och England för att få en större helhetsbild över ämnet. För att finna både nationell svensk forskning som internationell forskning sökte vi på både svenska och på engelska ord. Vi sökte på ord som “våld i samkönade relationer” och “våld i nära relationer”. För att finna internationell forskning sökte vi på orden “same-sex intimate partner abuse” och “domestic violence”.

All forskning vi diskuterar i studien är vetenskapligt granskade. Vi har också eftersträvat att använda oss utav så aktuell forskning som möjligt. Det finns brist på forskning inom våld i samkönade relationer och väljer därför att använda äldre forskning.

2.2 Våld i samkönade relationer

Våld i nära relationer är ett samhällsproblem som alltid funnits men som inte uppmärksammats på allvar fram tills 1990-talet vilket sträcker sig globalt (Eliasson & Ellgrim 2006, s. 11). Anledningen till att det inte uppmärksammats tidigare beror på att mäns våld mot kvinnor ansågs vara en privat angelägenhet inom enbart familjen (ibid.). Trots att förståelsen för våldet ökat avsevärt under de senaste årtiondena har forskningen kring våld i nära relationer fokuserat till största del på våld i heterosexuella relationer där kvinnan är offret. Därmed har våld i samkönade relationer inte uppmärksammats tillräckligt enligt Gehring och Vaske (2017, ss. 3669–3670). I sin forskning genomförd i USA har Gehring och Vaske (2017, s. 3678) haft som syfte att förstå vilka konsekvenser som kan uppstå vid våld i nära relationer i både heterosexuella relationer såväl som samkönade relationer.

Våldet kan delas upp i olika kategorier som fysiskt, psykiskt och sexuellt våld. De olika typerna av våld förekommer i såväl heterosexuella som samkönade relationer (Gehring & Vaske 2017, s. 3671; Holmberg & Stjernqvist 2007, s. 52). Det fysiska våldet karakteriseras genom alla typer av våld som skadar kroppen fysiskt. Exempelvis en knuff, kvävning, ett slag, en spark men även ett knivhugg (Holmberg & Stjernqvist 2007, s. 54). Det sexuella våldet karakteriseras genom fysiska handlingar i form av olika sexuella övergrepp som våldtäkt, men även handlingar där offret tvingas utföra sexuella handlingar som väcker obehag hos offret (ibid. s. 55). Det psykologiska våldet handlar däremot om hur våldsutövaren utövar maktliknande beteenden gentemot offret. Oftast sker det psykologiska våldet genom isolering och kontroll men kan även ske genom verbala kränkningar (ibid. s. 52).

Holmberg och Stjernqvist (2007) diskuterar i sin studie bland annat kring vad samkönat partnervåld innebär. Ett psykologiskt begrepp vilket används inom forskning om samkönat

partnervåld är ”outing”. Begreppet “outing” innebär ett psykologiskt förtryck där våldsutövaren offentliggör offrets homo- eller bisexualitet mot offrets vilja. Outing kan då användas som ett verktyg för att få offret göra något denne inte är villig att göra. Konsekvensen av att utsättas för outing kan vara att offret riskerar att isoleras från sina vänner, sin släkt men även av sina arbetskamrater (Brown 2008, ss. 460–461; Holmberg & Stjernqvist 2007, ss. 53–55). Våldsutsatta har därför svårt att vända sig till kuratorer, lärare, familj eller vänner för hjälp. Gehring och Vaske (2017, s. 3686) menar att detta beror på att våldsutsatta ofta kan känna skam eftersom våldet inte är tillräckligt diskuterat. Det finns även stora brister i kompetensen om våld i samkönade relationer hos skolkuratorer och lärare. Familj och vänner är oftast inte medvetna om att offret lever i en samkönad relation vilket kan medföra konsekvenser för offret att berätta om våldet (ibid.).

2.3 Heteronormativa föreställningar kring män och våld

Nowinski och Bowen (2012) belyser i sin forskning kring män som blivit utsatta för våld i en nära relation. De studerar män som lever i heterosexuella relationer respektive män som lever i samkönade relationer. I forskningen framkommer att våldet är likvärdigt oavsett kön eller relation. Med likvärdigt menas att samma typ av våld sker i heterosexuella relationer såväl som samkönade relationer. De jämför även kvinnor och mäns utsatthet för våld och slutsatsen i studien är att kvinnor utsätts något mer för våld i en nära relation än män men att forskningen brister kring våld i samkönade relationer (Nowinski & Bowen 2012, s. 50).

Brown (2008) menar också att våld i samkönade relationer existerar och är därmed ett allvarligt samhällsproblem där det finns lite forskning kring ämnet. Det studeras mer kring våld som uppstår i en heterosexuell relation än en samkönad relation. Könroller som råder i samhället skapar föreställningar kring vem som är offer samt hur ett offer bör vara. Den heteronormativa normen som genomsyrar samhället avgör därför på vilket sätt våld i nära relationer studeras (Brown 2008, s. 457). Enligt Brown (2008, s. 459) är det enkelt att föreställa sig en kvinna bli misshandlad av en man eftersom det är mest studerat. Detta blir problematiskt för individer i samkönade relationer eftersom det kan vara svårt för samhället att identifiera ett manligt offer då det ofta förknippas som kvinnligt. Dessa könroller tenderar att bidra till att det våld som sker i samkönade relationer trivialiseras och förbises. Män ses i samhället som fysiskt starkare än kvinnor med mer makt och status. I samband med våld i samkönade relationer förväntas män vara jämställda och tas därför inte på allvar. Detta bidrar till att fokus försvinner från förövaren och läggs istället på offret (Brown 2008, s. 459). Heterosexism bidrar därför till en tro att våld som sker i samkönade relationer är gemensamt utan över- och underordnad. Till följd av det heteronormativa samhället kan offret i en samkönad relation vara rädd att bli socialt isolerad (ibid. s. 458).

Författarna Island och Letellier (1991) beskriver i sin forskning kring olika myter i samband med våld i samkönade relationer. En av dessa myter är att förövare beskrivs som fysiskt överlägsna med mer makt i relation till offret som ofta beskrivs som underlägsen och med mindre makt. Våld i nära relationer beskrivs ofta med fysiskt våld men missar därmed att det psykiska våldet ofta är en stor del av våldet i sig. Island och Letellier (1991, s. 18) menar vidare på att våldet inte beror på en individs storlek eller fysiska förmåga. En annan myt kring

våld i samkönade relationer är att det inte klassificeras som våld när det berör två män eftersom män ses som jämbördiga parter med tendenser till aggressivitet. Detta är enligt Island och Letellier (1991, s. 17) alltså inte trovärdigt utan allt våld ska klassificeras som våld och inget annat. Det är föreställningar kring vilka egenskaper män besitter som bidrar till denna myt (ibid.).

Cheung, Leung och Tsui (2009) skriver i sin studie om asiatiska män som blivit utsatta för våld i en nära relation.

In Chua and Fujino's study, Asian American men characterized masculinity as being polite, obedient and caring, which indicates that Asian Americans' standards for masculinity are still shaped heavily by Asian traditional norms.

(Cheung, Leung & Tsui 2009, s. 448)

I citatet ovan menar författarna på att maskulinitet är viktigt för asiatiska amerikanska män vilket grundar sig i asiatiska normer. Detta är ett utav skälen till att asiatiska män ofta inte träder fram när de blivit utsatta för våld i en nära relation eftersom de får en känsla av skam och att deras maskulinitet utmanas. Författarna menar därför att mörkertalet är stort eftersom män på grund av kultur inte vill träda fram som våldsutsatt med risk att bli uppfattad som svag (Cheung, Leung & Tsui 2009, s. 448).

I Gehring och Vaskes (2017) forskning nämner forskarna begreppet IPV vilket står för "intimate partner violence".

The increase of violent delinquency of same-sex victims may also be a product of believing that they cannot turn to police for help. Some research has found that police have often failed to recognize that incidents have occurred in the context of an intimate partnership, or police may misidentify the incident as "mutual battering" due to the misconception that the determination of an IPV incident is based on the sex of the victim (i.e., female heterosexual victim).

(Gehring & Vaske 2017, s. 3686)

I citatet ovan menar Gehring och Vaske (2017, s. 3686) att heteronormativa föreställningar kring våld i nära relationer även råder bland poliser som i sitt arbete misslyckats med att hantera en våldsutsatt i nära relation som inte lever i en heterosexuell relation.

2.4 Rätt till stöd och skydd

Enligt Gehring och Vaske (2017, s. 3686) är möjligheten till skyddat boende svårare för individer som lever i samkönade relationer. Anledningen till detta grundar sig i att de flesta skyddsboenden för individer som fallit offer för våld i en nära relationer inte tar emot offer från samkönade relationer. De flesta amerikanska stödgivande programmen och skyddsboenden har en tendens att utgå efter en heterosexuell modell. De våldsutsatta individerna som söker sig till dessa stödgivande program och skyddsboenden befinner sig ofta i en heterosexuell relation. Därför existerar det nästan endast skyddsboenden för våldsutsatta kvinnor från heterosexuella relationer. Det finns dock en del kvinnliga skyddsboenden vilka är kvalificerade att ta itu med kvinnliga offer som lever i en samkönad relation. Gehring och Vaske (2017, s. 3686) fastställer att det i princip inte finns stödgivande program som exempelvis skyddsboenden eller stödsamtal för våldsutsatta män i samkönade relationer. Forskarna pekar på att detta beror på att personal inom olika typer av stödhem oftast har mycket liten, ibland ingen alls, kunskap kring samkönade relationer. Vidare menar forskarna att inom de stödgivande program som erbjuds saknas personal med specialkompetens för våldsutsatta i samkönade relationer (Gehring & Vaske 2017, s. 3686).

En annan forskning tyder även på att våldsutsatta män inte söker stöd och skydd på grund av brist på rätt adekvat stöd. Olika föreställningar som skam och rädsla påverkar deras vilja att inte söka hjälp. Det faktum att våldsutsatta män inte behandlas korrekt inom olika stödgivande organisationer är en anledning till varför de inte söker hjälp. Många våldsutsatta män anmäler inte heller våldet då de misstror att andra människor kan stödja och hjälpa den som blivit utsatt (Tsui, Cheung & Leung 2010, s. 777). Samtliga respondenter i Tsui, Cheung och Leungs (2010) amerikanska forskning uttryckte hur kunskap kring våld mot män är betydelsefull för att ta död på myter och diskriminering gentemot hjälpsökande våldsutsatta män (ibid.). Forskarna i denna studie påpekar även att stödgivande program för våldsutsatta män i nära relationer inte existerar och erbjuder därför inte lämpliga skyddsåtgärder. Tsui, Cheung och Leung (2010) fastställer att professionella i yrkesvärlden inte heller erbjuder tillräcklig hjälp för att möjliggöra självhjälp åt de våldsutsatta männen. Detta beror på att denna typ av tjänst hos stödgivande organisationer inte varit prioriterat (ibid.).

Liksom Tsui, Cheung och Leung (2010) påpekar Holmberg och Stjernqvist (2007) vilken kunskapsbrist kring våld i samkönade relationer som råder i såväl ideella som professionella organisationer. Många våldsutsatta i samkönade relationer väljer att inte vända sig till verksamma organisationer med anledning av att dessa organisationer oftast är utformade efter heterosexuella relationer. Respondenterna kan därför känna sig misstänksamma mot sådana organisationer (Holmberg & Stjernqvist 2007, s. 51). Respondenterna understryker en problematik där hjälpsökande inte upplever att de tas på allvar vilket bidrar till att våldet inte ses som allvarligt. En del av respondenterna i forskningen har vid hjälpsökandet blivit homofobiskt bemötta där deras självdefinition blivit ifrågasatta (Holmberg & Stjernqvist 2007, ss. 56–57).

2.5 Sammanfattning av tidigare forskning

I den tidigare forskningen kan vi utröna att våld i samkönade relationer inte är ett tillräckligt studerat fenomen vilket behöver mer adekvat forskning. Mäns våld mot kvinnor är ett väletablerat forskningsområde, dock brister forskningen kring våld i samkönade relationer. Trots detta visar den tidigare forskningen att samma typ av våld förekommer i heterosexuella relationer som samkönade relationer. Heteronormativa föreställningar som genomsyrar samhället bidrar till svårigheten att identifiera män som offer eftersom de vanligtvis är förövare. Många män känner skam när de blivit utsatta för våld i en nära relation vilket leder till att män oftast inte anmäler och söker hjälp. Det finns enligt tidigare forskning inte likvärdiga insatser för våldsutsatta män som för våldsutsatta kvinnor vilket kan vara en problematik i sig där enskilda individers behov inte tillgodoses. Våldet bör därför ses utifrån ett genusperspektiv vilket leder oss in på nästa avsnitt kring teoretiska utgångspunkter.

3 Teoretiska utgångspunkter

Vi har valt att använda oss utav teorier om genus och queer. Dessa teoretiska utgångspunkter är användbara i analysen kring vilka föreställningar som råder i samband med våld i samkönade relationer inom stödgivande organisationer med fokus på heteronormativitet. De teoretiska utgångspunkterna är användbara i analysen kring huruvida genus eventuellt kan påverka vilket stöd och skydd våldsutsatta män erbjuds.

3.1 Genusperspektiv

Studien utgår från ett genusperspektiv för att försöka förstå varför strukturer i samhället värderas olika. Män och kvinnor följer ofta en allmän uppsättning av olika förväntningar från dem som är knutna till deras kön. Detta kallas för könsroller. Det finns alltid två könsroller inom samtliga kulturella miljöer i samhället: den manliga respektive den kvinnliga rollen (Connell 2008, s. 53). Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas, transpersoners och queeras rättigheter (RFSL) beskriver att det finns fler än två kön. Idag finns ett väletablerat begrepp, hbtq, vilket är ett paraplybegrepp för homosexuella, bisexuella, transpersoner och personer med queera uttryck och identiteter. Därmed finns en medvetenhet kring att det finns fler än två kön, exempelvis transpersoner (RFSL 2015). Vi utgår dock från Connell (2008) och Evertsson (2016) definition på genus.

Den rådande samhällsordningen formar individer i olika karakteristiska föreställningar där manliga respektive kvinnliga beteenden och egenskaper sorteras inom olika hierarkiska strukturer. I dessa strukturer värderas manliga beteenden och egenskaper högre än kvinnliga (Evertsson 2016, ss. 50–51). Strukturer har en förmåga att forma det individuella handlandet och kan därför ofta framstå som oföränderliga (Connell 2009, s. 26). Resultatet av detta leder till ett kategoritänkande där genus reduceras till två homogena kategorier (ibid. s. 59).

Begreppet *genus* började användas under tidigt 1970-tal. Begreppet är en markering på att det finns ytterligare skillnader mellan könen man och kvinna utöver de biologiska (Evertsson 2016, s. 51). De biologiska skillnaderna kan tänkas vara grunden för hur sociala

genusmönster skapas och antar sina former. Exempel på detta är hur män ofta ses som aggressiva på grund av deras höga testosteronnivåer i den biologiska kroppen (Connell 2009, s. 77). Kön är socialt konstruerat där den könskonstruerande processen innebär en ny hierarkisk dimension där det ena könet – mannen – är normen medan kvinnor definieras som en avvikelse från normen. De manliga egenskaperna värderas därför högre än kvinnliga egenskaper (Evertsson 2016, s. 51). Det går nästintill inte att förbise hur socialiseringsprocessen under uppväxten har betydelse för vilka vi blir. Detta oavsett hur och vad en tycker om begreppet och dess användbarhet i förståelsen kring hur könsskillnader uppstår och därmed består (ibid. s. 55). Enligt Evertsson (2016, s. 57) definierar samhället individer och antar denna definition från dagen vi föds där det sociala könet skapas och återskapas i olika situationer dagligen. Könet ses inte heller som något objektivt eller biologiskt utan konstrueras utifrån begreppen man och kvinna där respektive begrepp har speciella värden och betydelser (ibid.).

Ett perspektiv på genuskillnader är att individer som inte följer mönstret i samhället ses som avvikande. Det kan exempelvis röra sig om när individer av samma genus förälskar sig i varandra och därför beskrivs ofta homosexualitet som onaturligt och negativt (Connell 2009, s. 18). Trots det faktum att män i allmänhet kan dra fördel av den ojämlikhet som råder inom genusordningen, kan även vissa män komma att betala ett högre pris på grund av att vara en man. Det kan röra sig kring att män eller pojkar som avviker från olika dominerande definitioner av maskulinitet, bland annat på grund av att de är homosexuella. De avvikande männen och pojkar utsätts allt oftare för fysiskt och psykiskt våld men upplever även en del diskriminering (ibid. s. 21).

Likt Evertsson (2016) menar Connell (2008) att genus är ett sätt att konstruera social praktik. Olika genusprocesser arrangeras dagligen i relation till det som kallas för en reproduktiv arena. Genom den reproduktiva arenan definieras individens reproducerande av kroppsliga strukturer och processer. Exempelvis lust och samlag, barnafödande och barnavård men även kroppsliga genuskillnader och genuslikheter (Connell 2008, s. 109).

Vi har valt att utgå från specifika definitioner men vi är medvetna om att det finns fler definitioner på genus. Genusperspektiv är användbart i analysen kring vår studie eftersom vi anser att föreställningar kring hur kvinnor och män bör vara eventuellt kan påverka hur en arbetar med våld i samkönade relationer.

3.2 Queerteori

Queerteori belyser det heteronormativa system på ett övergripande sätt. Butler (2005) beskriver att queerteori bör förstås utifrån begreppet heteronormativitet. Det finns ett antagande i samhället att det rätta sättet att leva sitt liv är utefter den heterosexuella normen där andra sexuella uttryck tenderar att glömmas bort (Butler 2005, s. 11). Ambjörnsson (2006) menar som Butler (2005) att samhället är heteronormativt där kategorier som heterosexuell och homosexuell klassificeras som det naturliga och indirekt avvikande respektive icke-avvikande. Ambjörnsson (2006, s. 9) menar att det är ytterst relevant att

kunna tänka bortom de uppdelningar som råder i samhället och istället fokusera på att uppmärksamma minoriteter till att ingå i samhällets normer, så som queer.

Heteronormativitet är de institutioner, lagar, strukturer, relationer och handlingar som upprätthåller heterosexualiteten som något enhetligt, naturligt och allomfattande.

(Ambjörnsson 2006, s. 52)

Queerteori är inte en specifik teoribildning utan består av många olika aspekter som kultur, samhälle och identitet och är därför inte en enhetlig teori vilket Ambjörnsson menar på i citatet ovan (ibid.).

Butler (2005) skriver kring begreppet performativitet. Kännetecknande för detta begrepp är att ting ständigt skapas i processer av sociala praktiker. Det är alltså inga avslutande och fasta utfall utan kön, genus och andra kategorier är en aktiv process. Sociala kategorier är därför inte bestående utan dessa kategorier konstrueras av omvärlden och är därför föränderliga (Butler 2005, ss. 14–15). Butler (2005) vill komma bort från termer som biologiskt kön och istället fokusera på det sociala könet. En kvinna och en man är därför socialt konstruerade och inte något som bara *är* (ibid.).

Berg och Wickman (2010, s. 22) menar att queerteori grundar sig i ett poststrukturalistiskt synsätt där olika perspektiv inte är givna och bestämda utan skapas genom ständiga förändringar och motsättningar. Likt Berg och Wickman (2010) menar Ambjörnsson (2006) att queerteori härstammar ur ett poststrukturalistiskt synsätt där betydelser står i relation till varandra (Ambjörnsson 2006, s. 41). Som ett exempel på detta begrepp förklarar Berg och Wickman (2010, ss. 22–23) att heterosexualitet och homosexualitet inte är två skilda begrepp utan bör förstås i relation till varandra och kan på så sätt existera. Kön och sexualitet bör därför inte betraktas som absolut utan kategorier konstrueras utefter kulturella och sociala aspekter. Homosexualitet studeras således inte utifrån hur individer lever sina liv utan studeras i förhållande till heterosexualitet och hur dessa normer upprätthålls och hänger samman (Berg & Wickman 2010, s. 31).

Centrala utgångspunkter i queerteori är som ovan nämnt bland annat det heteronormativa system som genomsyrar samhället och det poststrukturalistiska synsättet kring att kategorier inte är absoluta utan bör förstås i relation till varandra. Ambjörnsson (2006, s. 85) beskriver däremot att begreppet sexualitet även är av betydelse inom queerteori. Heteronormativiteten är betydelsefull eftersom heterosexualitet uppfattas som den bestämda normen. Detta bidrar till att andra sexuella benämningar tenderar att försummas. I boken presenterar Ambjörnsson (2006, ss. 85–86) en modell kring sexualitetens värdehierarki där olika sexualiteter har olika status och makt i samhället. Modellen består av en stor cirkel med en inre cirkel och en yttre cirkel. I den inre cirkeln presenteras önskade och normaliserade sexualiteter så som

monogami, sex inom äktenskapet och heterosexuell. I den yttre cirkeln presenteras oönskade sexualiteter som inte klassificeras till den bestämda normen så som homosexuell, sex mot betalning eller i synd. Detta visar hur varje sexualitet har sitt egna uttryck och hierarki.

Queerteori är användbart i analysen kring vår studie eftersom vi anser att heteronormativa föreställningar eventuellt kan påverka det stöd och skydd som våldsutsatta män erbjuds. Den heterosexuella normen som råder i samhället kan därför vara betydelsefullt för vår studie.

4 Metod

I följande avsnitt presenteras vilken metod som använts för studien. Under den första rubriken 4.1 presenteras valet av metod. Under nästkommande rubrik 4.2 presenteras vilket urval vi har gjort. Under rubriken 4.3 presenteras vilken datainsamling som utförts för studien och därefter kommer rubrik 4.4 med en kort presentation av våra respondenter. Under rubrik 4.5 diskuterar vi vår egen förförståelse vilket ökats under studiens gång. Under rubrik 4.6 diskuteras kring studiens trovärdighet. Under rubriken 4.7 diskuteras forskningsetiska överväganden. Under rubrik 4.8 redogörs en diskussion för studiens analysmetod och avsnittet avslutas med en kritisk metodreflektion under rubrik 4.9.

Sammanfattningsvis har vi gjort en kvalitativ studie kring våld i samkönade relationer och huruvida heteronormativa föreställningar och genus eventuellt kan påverka det stöd och skydd som erbjuds våldsutsatta män. För att finna respondenter med erfarenhet av studiens undersökningsområde skickade vi ut mail till olika verksamheter som är verksamma inom arbetet med våld i samkönade relationer, exempelvis kommuner, i förhållande till studiens syfte. Vi fann åtta individer som ställde upp på intervjuer som skedde både fysiskt och per telefon. Vi transkriberade det insamlade materialet för att sedan koda, tematisera och summera materialet för att finna relevant information för att kunna besvara studiens frågeställningar. Vi kopplade sedan det kodade materialet till studiens teoretiska utgångspunkter och tidigare forskning. Studien avslutades med en diskussion kring det framtagna resultatet samt med förslag till fortsatt forskning.

4.1 Val av metod

Studien är av kvalitativ forskningsansats och används i syfte att kunna besvara studiens syfte och frågeställningar. Detta innebär att fokus ligger i att tolka ett fenomenets innebörd och intresserar sig för varför fenomenet existerar. I användandet av den kvalitativa forskningsansatsen är det viktigt att forskaren inte tolkar fenomenet utefter personliga erfarenheter utan forskningsansatsen ämnar ge illustrativa exempel som ökar förståelsen av fenomenet (Alvehus 2013, ss. 20–22).

Kvalitativ forskningsansats är lämplig när forskaren vill undersöka hur studiens respondenter tolkar sina egna erfarenheter och sin egen verklighet (Bryman 2011, s. 413). Eftersom vi genom studiens frågeställningar vill få svar på bland annat föreställningar av ett fenomen valde vi därför att utgå efter en kvalitativ forskningsansats.

Studiens analysmetod är abduktiv vilket innebär att vi har växlat mellan den empiriska och teoretiska reflektionen (Alvehus 2013, s. 109). Empirin som samlats in analyserades utifrån studiens teoretiska utgångspunkter för att upptäcka om mönster från teorin går att finna i empirin (Larsson 2005b, s. 23). Vi har därmed sett över den framtagna empirin utifrån våra teoretiska utgångspunkter för att sedan reflektera över huruvida teorin lyser igenom i empirin.

4.2 Urval

Vi valde att intervjua individer som arbetar med våld i nära och samkönade relationer för att kunna belysa fenomenet. Vi ville även ta reda på hur heteronormativa föreställningar och genus eventuellt kan påverka det stöd och skydd som erbjuds våldsutsatta män som lever i en samkönad relation. Strategiskt urval innebär att finna en variation av individer som upplevt det fenomen studien avser att undersöka. Av den anledningen har denna urvalsmetod använts i studien på så vis att vi själva valt respondenter vi anser betydelsefulla för studien (Lundman & Graneheim 2012, s. 98). Vi har kontaktat olika individer vilka arbetar eller har arbetat med fenomenet våld i samkönade relationer med fokus på våldsutsatta män. Respondenterna vi inför studien intervjuat arbetar samtliga inom olika slags stödgivande verksamheter. Detta för att få en så stor variation som möjligt vilket är kärnan när en använder sig utav strategiskt urval (ibid.).

4.3 Datainsamling

I användandet av en kvalitativ forskningsansats kan datainsamling ske på olika sätt (Fejes & Thornberg 2015, s. 33). Vi valde att utföra semistrukturerade kvalitativa intervjuer med åtta respondenter. Semistrukturerade kvalitativa intervjuer innebär att forskare utgår från en intervjuguide vilket förbereds innan den första intervjun äger rum (Alvehus 2013, s. 83). Vår intervjuguide, vilket vi förberedde innan det första intervjutillfället, innehåller åtta huvudfrågor formade utifrån studiens syfte och frågeställningar och frågorna har ställts till samtliga åtta respondenter (bilaga 8.1). Frågorna vi utformat är flexibla och öppna för att undvika få "ja"- eller "nej"-svar på frågorna, det är viktigt att respondenterna självmant kan besvara frågorna med egna ord med möjlighet till följdfrågor (Back & Berterö 2015, s. 151).

4.4 Respondenter

Samtliga respondenter har fingerade namn, se mer under rubrik 4.8 om forskningsetiska överväganden. Respondent 1 och 2 arbetar på en mansmottagning inom socialtjänsten i en kommun söder om Stockholm. Respondent 3 arbetar som psykolog på en fristående mansmottagning i Stockholm. Respondent 4 arbetar som socionom inom en ideell organisation i Stockholm. Respondent 5 arbetar inom en annan ideell organisation men som kurator i Stockholm. Respondent 6 arbetar som kurator på en krismottagning för män i södra Sverige. Respondent 7 arbetar med våldsutsatthet som jurist på ett kunskapscentrum i norra Sverige. Respondent 8 arbetar på en krismottagning för män i en kommun i centrala Sverige.

4.5 Förförståelse

Förförståelse innebär att forskaren har en viss uppfattning, teoretisk kunskap eller fördomar kring ett fenomen innan fenomenet studeras. Vi bör vara medvetna om vår förförståelse eftersom vi kan dra nytta av den och på så sätt få en djupare förståelse samt vara öppna för att ta in mer kunskap om fenomenet (Lundman & Graneheim 2012, ss. 196–197). Vi hade en viss förförståelse att våld i samkönade relationer existerar och att heteronormativa föreställningar och genus kan påverka hur olika stödgivande samhällsinstanser arbetar med problematiken. Vi var medvetna kring den könshierarkin som råder i samhället där män ses som överordnade och kvinnor som underordnade samt att män vanligtvis är förövare och kvinnor offer. Mäns våld mot kvinnor är ett större samhällsproblem inom olika aspekter och vi vill med denna studie inte ta bort fokus från detta utan mer belysa våld i samkönade relationer då det inte är studerat i lika hög utsträckning som mäns våld mot kvinnor. Författarna Lundman och Graneheim (2012, ss. 196–197) menar att denna förförståelse kan vara fördelaktig genom att vara mer öppen till att ta in kunskap kring fenomenet vilket vi under studiens gång varit medvetna om. Vi var därför väl medvetna att våra personliga erfarenheter kring fenomenet kunde haft en påverkan på studiens utformning och resultat. Därför har vi format studien med baktanken att inte blanda in vår egna förförståelse kring ämnet och därmed även våra personliga erfarenheter kring fenomenet.

4.6 Forskningens trovärdighet

En väl genomförd forskning innebär att den insatte uppfattar forskningen som trovärdig (Ahrne & Svensson 2015, s. 24). I kvalitativ forskning finns det olika begrepp som anses viktiga för forskningens trovärdighet. Ett av begreppen är transparens vilket betyder genomskinlighet. En väl genomförd forskning bör innefatta transparens eftersom det skapar möjligheter för diskussion samt att kunna förhålla sig kritisk till studien (ibid. s. 25). Detta eftersom trovärdigheten visar på huruvida forskningen är av hög kvalitet eller inte. Brist på en kritisk diskussion kring forskningen kan ofta uppfattas som uttryckslös och är på så sätt viktig för att den insatte ska bibehålla ett intresse (ibid.). Det var av betydelse att vår studie innefattade en viss genomskinlighet för att den insatte enklare ska kunna diskutera huruvida studien är trovärdig eller inte.

I kvalitativ forskning används även begreppet validitet vilket innebär att forskningen avser att mäta det som är relevant för studien (Fejes & Thornberg 2015, s. 285). För att kunna bedöma validitet kopplar forskaren studiens datainsamling till frågeställningarna för att kunna bedöma huruvida resultatet är betydelsefullt för studien och innefattar på så sätt en hög validitet (ibid.). Därför har det varit viktigt för oss att intervjua individer som har erfarenhet utifrån studiens syfte och frågeställningar. Vidare ansåg vi att respondenternas information kunde besvara våra frågeställningar så utförligt som möjligt. Vi ansåg vidare att vi uppfyllt dessa kriterier för att studien ska nå en tillräckligt hög validitet.

Vi var medvetna kring att trovärdigheten i en kvalitativ studie kan vara problematisk. Det som bidrar till forskningens trovärdighet är på vilket sätt data och analyserna i studien hanterats. Det bör vara relativt enkelt för den insatte att avgöra huruvida datainsamlingen är trovärdig eller inte, exempelvis genom att datainsamlingen bör vara kopplad till studiens syfte och

frågeställningar (Trost 2010, ss. 134–135). Forskningen anses även som trovärdig beroende på hur informanterna valt att ställa sina intervjufrågor. Det är av betydelse i en kvalitativ forskning att ställa väsentliga frågor vilka är kopplade till studiens syfte samt att ställa följdfrågor vilket bidrar till att studien innefattar en högre trovärdighet (ibid.). Det krävs även en kritisk reflektion kring forskningens etiska avseenden vilket diskuteras i nedanstående rubrik.

4.7 Forskningsetiska överväganden

Som forskare är det viktigt att vara aktsam kring en del etiska frågor och problem i planeringen av en kvalitativ forskning då det kan beröra en deltagande respondent. Exempel på etiska frågor vilket kan uppkomma under forskningsprocessen är hur ett maktförhållande kan skapas mellan forskare och respondenter. Som forskare är det därmed viktigt att inför respondenterna vara medveten om att inte utsätta dem för risker (Creswell 2013, s. 56). I kvalitativ forskning råder en del etiska grundprinciper och riktlinjer som en bör ta hänsyn till under datainsamlingen. Det är viktigt att vara aktsam om den privata information en får av sina respondenter. En huvudprincip gäller oftast att respondenten inte ska utsättas för lidande skador genom sitt deltagande i studien (Larsson 2005a, ss. 119–120). Vi valde därmed att inte intervjua män som är eller varit våldsutsatta i en nära eller samkönad relation.

Forskare använder fyra begrepp som bör tas hänsyn till under hanterandet av empirin. Begreppen är sekretess, tystnadsplikt, anonymisering och konfidentialitet (Vetenskapsrådet 2017, s. 40). De fyra begreppen kan konkretiseras i de fyra huvudkraven som råder vid en forskning för att skydda individer som deltar i en studie. Det första kravet kallas för informationskravet och innebär att forskaren till vardera respondent informerar om forskarens syfte och vad forskarna vill uppnå med forskningen (Vetenskapsrådet 2002, s. 7). Det var viktigt att vi förmedlade till våra respondenter att sekretess inte kommer gälla vår studie då studien kommer att publiceras offentligt på Digitala Vetenskapliga Arkivet (DiVA). DiVA är en portal med en gemensam söktjänst för publikationer av bland annat studentuppsatser (DiVA u.å.). Inför våra intervjuer skickade vi därför med ett dokument per mail till samtliga respondenter en god tid innan intervjutillfället. Dokumentet innehöll ett informationsblad och även studiens intervjuguide. I informationsbladet tydliggjorde vi att materialet vi får ut efter intervjuerna endast kommer att användas i den aktuella studien.

Det andra kravet kallas för samtyckeskravet och innebär att deltagarna i forskningen har all rätt att ta beslut och bestämma över sitt deltagande i studien. De har med andra ord rätt att besluta kring om de vill delta i studien samtidigt som respondenterna även kan avbryta sitt deltagande under intervjuens gång men även i efterhand. Väljer en respondent att avbryta sitt deltagande är det viktigt att detta sker utan negativa följder för respondenten (Vetenskapsrådet 2002, ss. 9–10). Samtliga respondenter för denna studie har inte valt att avbryta sitt deltagande varken innan eller efter intervjutillfället. Vid intervjuerna som skett fysiskt fick vardera respondent skriva under en samtyckesblankett med namnunderskrift. Vid intervjuerna per telefon fick vardera respondent uttrycka sitt samtycke muntligt.

Det tredje kravet kallas för konfidentialitetskravet vilket innebär att alla inkommande uppgifter från respondenterna ska vara under tystnadsplikt och att ingen annan än forskarna själva har tillgång till informationen. Forskarna ska även endast använda sig utav information från respondenterna som är relaterat till studiens syfte (Vetenskapsrådet 2002, s. 12). Därmed har vi inte intresserat oss för privata och personliga uppgifter från respondenterna eftersom vi inte anser det som relevant för studiens syfte. Vi har även valt att anonymisera samtliga respondenter med fingerade namn för att värna om respondenternas identitet.

Det sista kravet kallas för nyttjandekravet vilket innebär att all datainsamling och övriga uppgifter från respondenterna inte får användas för annat bruk som ligger utanför studiens ram. All information ska enbart användas till forskningsändamål och forskarna får heller inte utlåna information till utomstående individer. Personuppgifter som samlats in från respondenterna till forskningsändamål får inte heller användas som åtgärd vilket kan påverka respondenterna (Vetenskapsrådet 2002, s. 14). I dokumentet som skickades till samtliga respondenter i förväg nämner vi att all insamlad data kommer att raderas och förstöras efter studiens genomförande. Det finns inte någon anledning för oss att spara datainsamlingen efter studiens genomförande.

4.8 Analysmetod

Vi använde oss utav den kvalitativa analysprocessen för att reducera den framtagna empirin. Den kvalitativa analysprocessen används som en analysmetod för att tolka det insamlade datamaterialet och processen består av tre steg (Hjerm & Lindgren 2014, ss. 32–34). I det första steget i den kvalitativa analysprocessen har vi reducerat vårt insamlade datamaterial i relation till studiens syfte och frågeställningar i olika kategorier. I kategoriseringen sorterade vi bort det vi fann låg utanför intervjuens kärna. Varje kategori, som innefattar ett utdrag av data, namngavs och blev därefter koder. Kodningen utgjordes av det Lindgren (2014a, s. 56) kallar för kodning på bredden vilket innebär att kategorier kodas efter längre stycken i datamaterialet.

Nästa steg i den kvalitativa analysprocessen kallar Lindgren (2014c, s. 63) för tematisering vilket innebär att hitta eventuella samband mellan de framtagna koderna samt att sortera koderna i olika teman. Vi utformade teman utifrån studiens syfte och frågeställningar för att enkelt kunna genomföra en strukturerad analys av resultatet i studiens senare del. Enligt Lindgren (2014c, s. 67) ska samtliga teman förekomma i all datainsamling. Därför har vi valt teman som återfinns i samtliga intervjuer och de teman vi utformat är “stödgivande samhällsinstitutions bemötande”, “heteronormativa föreställningar kring våldsutsatta män”, “möjlighet till stöd och skydd” och “outing och skam”.

Det sista steget i den kvalitativa analysprocessen är en summering av teman och koder utformat till ett resultat för att nå studiens slutsatser (Lindgren 2014b, s. 73). Detta steg utformades senare till studiens resultatavsnitt i form av olika citat vilket framkommer senare i studien. Citaten är till viss del omformulerade för att ta bort eventuella uttryckta korta pauser, exempel på dessa ord är “eh” eller “hm”. Vi har även markerat i citaten om vi uteslutit text inom ett citat i form av “[...]” och om vi inte citerar från början av citatet i form av “...”.

4.9 Kritisk metodreflektion

Vi valde intervjuplats utefter respondenternas önskan. De fysiska intervjuerna ägde rum på deras arbetsplatser i stängda och enskilda rum. Intervjuerna per telefon ägde rum i ett enskilt rum som endast informanten befann sig i medan respondenten befann sig på sin arbetsplats. Intervjuerna skedde relativt ostört utan några avbrott eller dylikt. Något anmärkningsvärt under en av de fysiska intervjuerna hos socialtjänsten var att det hördes diskussioner och höga röster mellan klienter in i det aktuella intervjurummet. Detta var inget som påtalades hos varken informanten eller respondenten men det påverkade intervjun på så sätt att det blev långa pauser emellanåt samt att respondenten verkade beröras av detta genom att avbryta sina svar.

På grund av att få personer valde att ställa upp och bli intervjuade i Stockholm vände vi oss till resten av landet och utförde därför även intervjuer per telefon. Vi är medvetna om att de tre intervjuerna vi utförde per telefon kan ha påverkat datakvaliteten negativt. Detta eftersom en inte får samma personliga kontakt som vid en fysisk intervju eller att en missar den icke-verbala kommunikationen. Den kommunikationen kan vara betydelsefull för att inte missa viktiga kroppsspråk, miner, gester och blickar. Den icke-verbala kommunikationen är betydelsefull på så sätt att informant och respondent samspelar med varandra på ett annat sätt än om kontakten endast sker per telefon. Därför anser vi att datakvaliteten kan ha försämrats eftersom vi missade den icke-verbala kommunikationen vilket kan vara av betydelse för datainsamlingen.

5 Resultat och analys

I detta avsnitt presenteras den insamlade empirin från de åtta intervjuer vi genomfört med respondenter som arbetar inom socialtjänsten, mansmottagningar och andra relevanta organisationer. Vi har delat upp resultatet i olika teman i förhållande till de mönster vi upptäckt under studiens gång med olika citat från samtliga intervjuer. Resultatet presenteras i samband med studiens tidigare forskning och teoretiska utgångspunkter i en analyserande text. De teman vi fått fram genom vår kodning av empirin är “stödgivande samhällsinstitansers bemötande”, “heteronormativa föreställningar kring våldsutsatta män”, “möjlighet till stöd och skydd” samt “outing och skam”.

5.1 Stödgivande samhällsinstitansers bemötande

I detta tema framkommer på vilket sätt stödgivande samhällsinstitanser bemöter våldsutsatta individer, framförallt män. Under intervjuernas gång försågs vi med olika perspektiv och synsätt. En del respondenter berättade om deras egna tidigare erfarenheter om hur de bemöter våldsutsatta män medan andra berättade ur ett samhällsperspektiv hur våldsutsatta män ofta bemöts. Likheter mellan respondenterna är att det finns ett särskilt synsätt på våldsutsatta män och kan därför påverka hur dessa män bemöts och hur socialarbetare hanterar sitt arbete.

... man måste ha en extra varningsklocka i huvudet. Och det gör att jag inte blir fullt ut lyssnades utan jag måste också tänka på den där varningsklockan. Men efter 2–3 samtal så tycker jag oftast att känslan blir 'ja, men han här är våldsutsatt' och då släpper man det lite grann. Så där gör det skillnad, men i mötet med mannen som jag vet har blivit våldsutsatt tycker jag inte är någon skillnad. Man behöver samma sak.

(Respondent 1)

Ovan ser vi hur respondent 1 beskriver hur en socialarbetare kan agera vid mötet med en våldsutsatt man där en ofta har en varningsklocka i huvudet när en man söker stöd och skydd vilket bidrar till att det kan ta lång tid för en våldsutsatt man att få rätt stöd och skydd. Vi tror att respondent 1 menar att det kan vara svårt att lita på om en man är våldsutsatt eller inte och bör därför ha en varningsklocka i huvudet eftersom män oftast ses som förövare och inte offer. Eliasson och Ellgrim (2006) menar att fokus ofta ligger på mäns våld mot kvinnor, alltså våld som sker i heterosexuella relationer där offret är en kvinna och inte en man. Brown (2008) menar även att mäns våld mot kvinnor är mest studerat och är därför det som omgivningen är van vid. Citatet kan därför förankras i tidigare forskning till varför bemötandet till våldsutsatta män kan vara annorlunda eftersom mäns våld mot kvinnor är ett större omtalat samhällsproblem.

... det kanske finns en större grad av misstro gentemot män som söker hjälp och där tänker vi att allihopa har något att jobba på eftersom det är klart att man blir färgad som behandlare när man vet hur saker och ting ser ut främst när det är män man möter i de här sammanhangen och att det främst är kvinnor som är utsatta.

(Respondent 2)

Evertsson (2016) menar att kvinnliga och manliga egenskaper kan bero på en rådande samhällsordning där män ses som överordnad och kvinnor som underordnad utifrån ett hierarkiskt synsätt. Även Brown (2008) förklarar att en rådande samhällsordning kan bero på att män har mer status och makt samt ses som fysiskt starkare än kvinnan. Därför kan citatet ovan stå i relation till tidigare forskning som förklarar att män ses med mer makt och där kvinnor ofta beskrivs som svagare vilket kan påverka det bemötande och synsätt socialarbetare har gentemot våldsutsatta män.

... även om det här stället är ganska hetero, om man uttrycker det så, tror jag att i bögvärlden så är detta nog ansett som ett heteroställe vilket gör att de inte kommer hit i första hand utan man går till RFSL.

(Respondent 3)

I citatet ovan beskriver respondent 3 att "stället är ganska hetero", alltså att våldsutsatta som söker sig till denna mansmottagning för stöd och skydd ofta lever i en heterosexuell relation där individer i samkönade relationer istället vänder sig till organisationer som RFSL. Ambjörnsson (2006) menar att samhället är utformat efter en heterosexuell norm där heterosexualitet ses som det "normala" och där homosexualitet beskrivs som avvikande. Detta kan förklaras, i samband med citatet, att mottagningen som arbetar med våldsutsatta kan ses som heteronormativ där individer som inte stämmer överens med denna norm vänder sig till andra mottagningar. Respondent 3 kallar detta för "bögvärlden" och menar på att homosexuella män vänder sig till andra mottagningar eftersom mottagningen kan ses som heteronormativ. Gehring och Vaske (2017) beskriver även i sin forskning att våldsutsatta individer som söker stöd och skydd oftast befinner sig i en heterosexuell relation. Detta kan vara en orsak till att de individer som inte lever i en heterosexuell relation, och som därmed inte stämmer överens med den heterosexuella normen, kan tänkas vända sig till andra mottagningar som inte har ett heteronormativt synsätt. En annan förklaring till att våldsutsatta män inte söker sig till heteronormativa mottagningar beskrivs av Tsui, Cheung och Leung (2010). Forskarna menar att våldsutsatta män inte får adekvat stöd och skydd.

Man pratade inte om det och den här händelsen med den våldsutsatta mannen i en ärendehandledning blev både han och jag förlöjligade i den här situationen och det påverkade mig väldigt starkt under några år att inte dra det här i gruppen. Jag fortsatte att arbeta med den här mannen för att stötta honom men det är klart att när man inte känner stöd från en hel arbetsgrupp blir man ganska ensam som handläggare i ett ärende och det påverkar en negativt. Nu hoppas jag att det blivit en högre medvetenhet sen dess. Jag hoppas verkligen att det har gått framåt och att man faktiskt tar upp dessa frågor om män och utsatthet.

(Respondent 4)

Respondent 4 beskriver i citatet ovan en erfarenhet från när hen arbetade på socialtjänsten med en man som var våldsutsatt av sin fru. När respondenten uttalar citatet ovan anser vi att hen känns uppgiven och upprörd samt att hen anser att bemötandet från arbetsgruppen var fel. Citatet ovan kan förklaras i enlighet med Browns (2008) förklaring kring att könsroller skapar föreställningar om vem som är ett offer och hur ett offer bör vara. Det är svårt för omgivningen att identifiera ett manligt offer eftersom det ofta förknippas som kvinnligt. Även Gehring och Vaske (2017) pekar på att stödgivande samhällsinstanser har en mycket liten kunskap kring våldsutsatthet hos män. Detta bekräftas av Holmberg och Stjernqvist (2007) som menar att det råder en kunskapsbrist vilket gör att många våldsutsatta män i samkönade relationer inte vänder sig till verksamma organisationer eftersom dessa organisationer oftast är utformade efter heterosexuella relationer.

5.2 Heteronormativa föreställningar kring våldsutsatta män

I detta tema framkommer hur heteronormativa föreställningar ser ut gentemot våldsutsatta män. Samtliga citat kommer från olika respondenter med olika perspektiv och synsätt. En del respondenter diskuterar ur mannens perspektiv hur en man bör vara, medan andra diskuterar ur ett heteronormativt samhällsperspektiv hur en man bör vara.

Finns en norm tror jag i någon maskulinitet att man ska handskas, förlåt för uttrycket, men att man inte ska bli slagen av sin hustru. Ska man vara något så ska man vara den som dominerar hemma men man ska iallafall inte *bli* dominerad och vara en *toffel* eller ännu värre bli slagen så att säga, man kan säga att det är ett misslyckande i maskuliniteten då.

(Respondent 3)

Respondenten i citatet ovan nämner begreppet toffel vilket vi anser uttalas på ett humoristiskt sätt under intervjun. Butler (2005) beskriver begreppet performativitet vilket innebär att kön är något som bildas genom sociala processer och är ständigt föränderligt. Kvinnor och män är därför socialt processade kategorier där könen innefattar olika egenskaper. Detta diskuteras av Connell (2008) och Evertsson (2016) kring hur genusprocesser arrangeras dagligen i en reproduktiv arena. Berg och Wickman (2010) menar även att homosexualitet studeras i förhållande till heterosexualitet samt på vilket sätt dessa normer upprätthålls och hänger samman. Detta stämmer överens med citatet ovan då respondent 3 använder uttrycket "man ska inte bli slagen av sin fru" vilket visar på hur den heterosexuella normen upprätthålls.

Jag tänker väl att man kanske som man inte ska vara rädd för sin fru. Men det vet jag inte, men jag kan tänka mig det att som man ska man inte vara rädd för sin fru.

(Respondent 8)

I citatet uttryckt av respondent 8 ser vi att hen svarar likt citatet ovan från respondent 3 vilket kan påvisa hur den heterosexuella normen styr det samhälleliga synsätt på kvinnor och män.

När man lägger på begreppet samkönad relation händer det så mycket konstiga saker, folk får så mycket konstiga uppfattningar och tappar sin professionalitet som de annars är fullkomligt självklara exempelvis att man måste orosanmäla när ett barn far illa oavsett vilka föräldrarna är [...]. Men det är på något sätt som om folk tänker 'åh är det en samkönad relation, ja men då behöver vi inte prata om våld', eh?

(Respondent 4)

I citatet ovan beskriver respondent 4 att individer som lever i samkönade relationer oftast bemöts på andra sätt än individer som lever i heterosexuella relationer. Vi anser att respondenten i citatet ovan uttrycker en viss upprördhet och frustration under intervjuens gång över att individer hanterar våld i samkönade relationer på ett annat sätt än våld i heterosexuella relationer. Respondentens uttryck kan relateras till det Holmberg och Stjernqvist (2007) menar huruvida det finns en problematik för hjälpsökande då våldet inte ses som allvarligt i en samkönad relation. Forskarna menar att de hjälpsökande blivit homofobiskt bemötta. Brown (2008) menar även att män i samkönade relationer förväntas vara jämställda och kan därför vara svårt för omgivningen att urskilja om en man blivit våldsutsatt eller inte. Det finns förväntningar från samhället kring hur en man bör vara vilket kan medföra svårigheter att upptäcka huruvida våld i samkönade relationer existerar. Ett exempel Gehring och Vaske (2017) diskuterar är huruvida det kan vara svårt för en polis att bedöma om våldet de upptäckt är våld mellan två individer eller om det handlar om våld i samkönade relationer.

Jag tänker att vissa grupper inom socialtjänsten heter kvinnofridsteamet och hur blir det då om jag som man ringer. Jag hörde tidigare i veckan om en kvinna som hade jobbat på kvinnofridsteamet. Hon svarar i telefonen och en man ringer och hon börjar fråga om hans fru och då ringer han för att han är utsatt av en man. Man är liksom helt heteronormativ i sitt tankesätt.

(Respondent 5)

Ambjörnsson (2006) menar att det finns ett antagande i samhället att den heterosexuella normen är det rätta sättet att leva sitt liv där andra sexuella uttryck tenderar att glömmas bort. Individer i samhället är därför heteronormativa i sitt tankesätt vilket avspeglas i citatet där socialarbetaren på kvinnofridsteamet antar att den våldsutsatta mannen lever tillsammans med en kvinna utan vidare hänsyn till att det finns andra sexuella läggningar än heterosexualitet. Island och Letellier (1991) menar i sin forskning att myter existerar kring att våld i samkönade relationer inte klassificeras som våld om det sker mellan två män. Detta eftersom män bör ses som jämbördiga parter med samma tendenser till aggressivitet.

Det är svårt nog för kvinnor att bli trodda på och det verkar vara ännu svårare för män eftersom det inte passar in i vår världsuppfattning av mannen som förövare och kvinna som offer.

(Respondent 6)

Cheung, Leung och Tsui (2009) beskriver begreppet maskulinitet som viktigt hos män då våldsutsatta män inte träder fram på samma sätt med risk för att bli uppfattad som svag. Connell (2008) menar även på att kvinnor och män har olika förväntningar beroende på kön

vilket kallas för könsroller. Dessa könsroller är uppdelade i olika kategorier om kvinnligt och manligt vilket tar sig i uttryck i samhället på olika sätt. Detta stämmer överens till respondent 6 beskrivning i citatet ovan om de olika uppfattningar hur kvinnor och män bör vara vilket kan medföra att våldsutsatta män har svårt att bli trodda på.

Det är väl det jag sa förut att det är väldigt svårt att kunna se sig själv och identifiera sig som utsatt för våld som man. Den föreställningen finns ju att man går under oket av föreställningar av vad det innebär att vara man som alltid ska kunna försvara sig. 'Jag hade kunnat försvara mig om jag hade velat'. Man definierar därför inte sig själv som utsatt.

(Respondent 6)

I detta citat beskriver respondent 6 kring de föreställningar att män förväntas kunna försvara sig och kan därför vara svårt för män att se sig som våldsutsatta. Brown (2008) menar på att män har mer makt och status i samhället där de ses som fysiskt starkare än kvinnor. Detta kan därför medföra att män har svårt att se sig själva som våldsutsatta eftersom män har som krav på sig att vara starka.

5.3 Möjlighet till stöd och skydd

I detta tema framkommer våldsutsattas möjlighet till stöd och skydd där vi fokuserar på det stöd våldsutsatta män erbjuds. Under intervjuernas gång framkommer det att män inte erbjuds samma typ av resurser som kvinnor eftersom våldsutsatta män inte är studerat i lika hög utsträckning som våldsutsatta kvinnor. Det framkommer också att den heterosexuella normen som råder i samhället kan påverka vilket stöd och skydd våldsutsatta män erbjuds då synsättet kring att män ofta är förövare försvårar processen i att det även finns våldsutsatta män.

... de kan få skyddad hjälp och få stöttning och samtal där också. De ska ju ta emot alla men det är knepigt. Balansgången mellan en våldsutsatt man och en man som håller på att fifflar med systemet för att flytta fokus från sig själv. Det är hårfint ibland. Dels är det en idé om fördom [...]. Jag har ju träffat män som kommer hit och säger "jag är så våldsutsatt". Fast de är svin. De är riktigt jävla grova våldsutövare. Det är som en strategi i kampen om sanningen. Och den måste jag alltid vara medveten om, sen så gäller det på något sätt att inte förtrycka en redan förtryckt man, så det gäller att man verkligen har en balans.

(Respondent 1)

Respondent 1 menar i citatet ovan att det är svårt att veta när en man verkligen är våldsutsatt eftersom män tenderar att utnyttja systemet till sin egen fördel. När respondenten nämner

“Fast de är svin. De är riktigt jävla grova våldsutövare.” under intervjun anser vi att respondenten uttryckte citatet med förakt gentemot män som grova våldsutövare. Eliasson och Ellgrim (2006) beskriver i sin forskning hur mäns våld mot kvinnor är mer studerat och är därmed inriktat på våld i heterosexuella relationer där kvinnan är offer och man förövare. Detta kan därför förklara citatet ovan kring svårigheten att urskilja män som våldsutsatta och män som förövare vilket försvårar arbetet med våldsutsatta män.

RFSL har ju en egen kuratorstjänst och där känner de sig mer samförståndiga och känner igen sig, de har mer acceptans för deras sexuella läggning. Men de som kommer hit upplever jag inte haft några problem med att vi som jobbar här är hetero.

(Respondent 3)

I citatet ovan menar respondent 3 att den mottagning hen arbetar på inte har samma acceptans gentemot individer som lever i samkönade relationer. Dessa individer söker sig därför till andra organisationer som RFSL som har en större förståelse kring våld i samkönade relationer. Gehring och Vaske (2017) menar att de flesta amerikanska stödgivande program oftast utgår enligt en heterosexuell modell där det saknas personal med specialkompetens för våldsutsatta i samkönade relationer. Det finns därför likheter mellan citatet och Gehring och Vaskes (2017) forskning trots att forskarna fokuserar på amerikanska heterosexuella modeller.

Ja, samhällsmässigt är det en väldig skillnad eftersom våldsutsatta män inte finns i människors medvetande på samma sätt. Att kvinnor är utsatta är väldigt påtagligt och väldigt känt och med all rätt mycket nedlagda resurser för att försöka rädda och ge möjligheten att fly ifrån för att få hjälp och stöd. Så det har jag inte problem med men männen som blir utsatta är ju nästintill obefintligt vad jag vet.

(Respondent 3)

Respondent 3 menar i citatet ovan att män inte erbjuds hjälpande resurser i lika hög utsträckning som kvinnor. Tsui, Cheung och Leungs (2010) forskning visar på hur stödgivande program för våldsutsatta män nästintill är obefintliga och erbjuds därför inte lämpliga och adekvata skyddsåtgärder. Gehring och Vaske (2017) menar att våld i samkönade relationer inte uppmärksammas i tillräckligt hög utsträckning. I relation till vad forskarna kommit fram till i sin forskning med citatet ovan är att kvinnors utsatthet är mer påtagligt och mer studerat vilket kan förklara varför våldsutsatta män inte erbjuds stöd och skydd i lika hög utsträckning som våldsutsatta kvinnor.

... hjälpinsatser är präglade av heteronormativitet och utgår från mäns våld mot kvinnor där heterosexuella kvinnor blir utsatta av heterosexuella män. Hur blir det om jag inte är det och min förövare inte heller är det?

(Respondent 5)

Respondent 5 menar i citatet vilka svårigheter som uppdragas när individer som inte lever i en heterosexuell relation söker hjälp. Gehring och Vaskes (2017) amerikanska studie, vilket är från det aktuella året som denna studie skrivs, uttrycker att det i princip saknas stödgivande program i bland annat form av skyddsboenden för våldsutsatta män i samkönade relationer. Detta kan i relation till Tsui, Cheung och Leungs (2010) forskning förklaras med att stödgivande samhällsinstanser inte erbjuder tillräcklig hjälp till våldsutsatta män vilket beror på att frågan inte varit prioriterat. Respondent 5, som själv benämner hur hjälpinsatser formas av heteronormativa föreställningar, förklarar detta som problematiskt när den våldsutsatta inte lever i en heterosexuell relation vilket påverkar det stöd och skydd som våldsutsatta erbjuds.

Bilden av en våldsutsatt kvinna präglar samhället. Våldsutsatta män är inte lika vanligt. Mottagningen för våldtagna som finns på SÖS är Sveriges enda könsneutrala mottagning för våldtagna. Det är bara de som välkomnar alla kön. Våldsutsatta män i andra städer är hänvisade till akuten där du som man får berätta om övergreppet [...]. Men det här med stödsamtal som ofta är hbtq-kompetent, vilket står för homosexuella, bisexuella och transpersoner med queera uttryck och identiteter, tycker jag inte att socialtjänsten i större utsträckning kan tillhandahålla.

(Respondent 5)

Både Tsui, Cheung och Leung (2010) och Holmberg och Stjernqvist (2007) menar att det finns en stor kunskapsbrist kring våld i samkönade relationer inom stödgivande samhällsinstanser vilket respondent 5 bekräftar med sitt citat om att socialtjänsten brister i frågan. Det finns endast en könsneutral mottagning för våldtagna i Sverige vilket visar på att socialtjänsten brister i frågan om våld i samkönade relationer. Det saknas även hbtq-kompetens hos diverse socialtjänster vilket också bör prioriteras för att våldsutsatta individer med olika typer av sexuella läggningar ska få ett så bra bemötande som möjligt.

... när jag studerade läste jag Nationellt Centrum för Kvinnofrids olika kurser om våld i nära relationer. Som jag förstod det kan exempelvis handla om ett homosexuellt kvinnligt par där den personen som blivit utsatt för våld söker vård, kan det vara så pass illa att gärningspersonen som utövar våld till och med får följa med till läkarundersökningar eftersom sjukhuspersonalen utgår från att det är en kompis som är med.

(Respondent 7)

I detta citat menar respondent 7 att det finns ett antagande kring homosexuella par att våldsutövaren är en vän eftersom det är två personer med samma kön. Ambjörnsson (2006) menar att heterosexualitet uppfattas som den bestämda norm i samhället där andra sexuella läggningar tenderar att försummas och glöms därmed bort. Connell (2008) menar också på att samhället har en viss förväntning på vilka egenskaper kvinnor och män har vilket kallas för könsroller. Vi kan därför se i citatet ovan att sjukhuspersonal utgått från ett heterosexuellt perspektiv på våldet.

5.4 Outing och skam

I det sista temat i detta avsnitt framkommer på vilket sätt respondenterna diskuterar kring begreppen outing och skam. Flertalet av respondenterna uppmärksammade huruvida outing och skam påverkar mäns våldsutsatthet och detta överensstämmer med vår genomgång av tidigare forskning. Det förekommer även heteronormativa föreställningar vid problematiken kring outing och huruvida skam kan medföra att en våldutsatt man inte vågar berätta om sin våldsutsatthet.

Men att min erfarenhet är att män... för jag tänker såhär att det finns mycket skam för en kvinna att söka hjälp. Det finns en hög tröskel att kliva över. Och att den tröskeln tror jag är ännu större för en man.

(Respondent 8)

Skammen som nämns i citatet ovan kan stå i relation till vad Gehring och Vaske (2017) menar på om skam hos våldutsatta offer inte är tillräckligt diskuterat. Tsui, Cheung och Leung (2010) menar även att det brister i kompetensen kring våld i samkönade relationer vilket bidrar till att våldutsatta män inte söker stöd och skydd på grund av skam och rädsla.

Men någonting som jag tänker i en samkönad relation som du inte har möjlighet att göra i en heterosexuell relation kanske är det här som man säger kring outa någon. Det kan bli ett hot att berätta för din familj till exempel att du lever i en homosexuell relation.

(Respondent 8)

Hot om outing, att man ska outa personens sexuella läggning om du berättar vad jag gör eller vad du gillar. "Jag ska berätta för din chef att du är böj" om man inte själv är ute med det. Det är väldigt vanligt med mycket hot.

(Respondent 5)

När jag jobbade med män i samkönade relationer var det ett brottsoffer som levde med HIV och förövaren hotade att outa hans HIV om han skulle berätta något. Ofta är det så att förövarna använder det som är absolut känsligaste hos brottsoffret. Det kan vara egenskaper som är förknippade med att vara en hbtq-person som används som hot och outing.

(Respondent 4)

Samtliga respondenter i citaten ovan menar att outing är ett sätt att hota en våldsutsatt individ, särskilt i samkönade eller hbtq-relationer. Holmberg och Stjernqvist (2007) samt Brown (2008) menar att begreppet outing kan användas genom att exempelvis hota att offentliggöra offrets sexuella läggning mot dennes vilja. Samtliga forskare uttrycker att det kan leda till konsekvenser för offret, exempelvis att offret blir isolerad från anhöriga. Tsui, Cheung och Leung (2010) menar att skam och rädsla är orsaker till att våldsutsatta män inte söker stöd och skydd vilket kan bero på att förövaren hotar att outa offrets sexuella läggning. Detta medför konsekvenser för våldet eftersom anhöriga oftast inte är medvetna om att offret lever i en samkönad relation och begreppet outing förstärks.

6 Diskussion

I detta avsnitt kommer studiens resultat att diskuteras och det diskuteras även vilka slutsatser vi dragit. Studien avslutas med diskussion på förslag till framtida forskning.

6.1 Diskussion och slutsatser

Syftet med studien har varit att undersöka vilka eventuella föreställningar som råder i samband med våld i samkönade relationer inom olika stödgivande samhällsinstanser med frågeställningarna;

- Vilka exempel på föreställningar finns inom stödgivande samhällsinstanser gällande våld i samkönade relationer?
- Hur ser dessa föreställningar ut utifrån ett heteronormativt perspektiv?
- På vilket sätt kan genus påverka vilket stöd och skydd våldsutsatta män får?

Fokus var att se vilka exempel på heteronormativa föreställningar som råder gentemot våldsutsatta män. Under avsnitt 5 framförs studiens resultat med citat från samtliga respondenter. Resultatet analyserades sedan i samband med tidigare forskning och de teoretiska utgångspunkterna för studien. Sammanfattningsvis framkommer att kunskap kring våld i samkönade relationer är bristfällig inom socialtjänstens mansmottagning och den fristående mansmottagningen. Kunskapen är även bristfällig hos de två krismottagningarna för män. Inom de ideella organisationerna och kunskapscentrum för våldsutsatta är kunskapen betydligt högre och det finns en högre grad av medvetenhet kring våld i samkönade relationer med fokus på normkritik. Det framkommer både personliga synsätt på hur en man bör vara

samt hur de bemöts på den aktuella mottagningen men även hur en man bör vara ur ett heteronormativt perspektiv.

Under intervjuernas gång märktes en viss osäkerhet kring svaren om våld i samkönade relationer, främst hos de respondenter som arbetar inom socialtjänsten eller diverse mansmottagningar. Under intervjuerna med respondenterna från socialtjänsten och mansmottagningarna var jargongen mer humoristisk med uttryck som antyder till osäkerhet kring ämnet. Respondenterna betar sig olika beroende på intervju och vi tolkar denna osäkerhet som uttryck för mindre kunskap. Andra relevanta organisationer vi intervjuade agerade mer professionellt med mer kunskap kring våld i samkönade relationer och våldsutsatta män. Det finns ett annat synsätt på våldsutsatta män och heteronormativitet inom organisationer som engagerar sig i ämnet än hos socialtjänsten och mansmottagningarna. Vi anser att anledningen till osäkerhet hos vissa respondenter kan bero på den begränsade kunskap som finns inom våld i samkönade relationer.

I resultatet framkommer att det finns vissa heteronormativa föreställningar om våld i samkönade relationer, då specifikt våldsutsatta män. Det heteronormativa synsätt som genomsyrar samhället verkar även kunna påverka hur våldsutsatta bemöts inom stödgivande samhällsinstitutioner. Respondenter uttrycker exempelvis att socialtjänsten förlöjligade en socialarbetare och klient eftersom klienten var utsatt för våld av sin fru. I resultatet framkommer även att en man inte bör bli slagen av sin fru och att en man inte heller bör vara rädd för sin fru vilket också tyder på det heteronormativa synsätt som råder. Detta innebär att det finns ett antagande kring att mannen lever i en heterosexuell relation. En respondent menar även att våldsutsatta män inte är något andra individer tänker på och finns därför inte i deras medvetande på samma sätt som med våldsutsatta kvinnor. Citatet bekräftar då att en man inte bör vara våldsutsatt eftersom mäns våld mot kvinnor är ett mer omtalat samhällsproblem där mannen ses som förövare och kvinnan som offer. Detta bidrar till en diskrepans att även män kan falla offer för våld i nära relationer. Ambjörnsson (2006) beskriver den heterosexuella normen som det rätta sättet att leva sitt liv medan andra sexuella läggningar tenderar att försummas. Författaren menar att det finns ett antagande om att samhället tänker i två kategorier, heterosexualitet och homosexualitet. Detta leder till att fokus försvinner för andra sexuella läggningar. Nowinski och Bowen (2012) menar att våldet är likvärdigt i heterosexuella relationer som samkönade relationer men att skillnaden är att kunskapen brister kring våld i samkönade relationer.

Vi anser att det finns vissa föreställningar gentemot våldsutsatta män vilket kan påverka att dessa män inte får adekvat hjälp. Nowinski och Bowen (2012) beskriver ovan att våldet är likvärdigt men våldsutsatta män får ändå inte det stöd och skydd de behöver eftersom samhället har ett heteronormativt synsätt som även påverkar socialarbetares arbete. Män kan därmed känna skam vilket också kan bidra till att våldsutsatta män inte söker hjälp i samma utsträckning som våldsutsatta kvinnor. Som tidigare nämnt i denna studie visar statistik att få våldsutsatta män söker hjälp. Vi anser att föreställningar kring hur en man bör försvara sig och inte vara rädd kan vara en anledning till att så få män söker hjälp när de blivit utsatta för våld i en nära relation.

Socialtjänstlagen (SFS 2001:453) 5 kap. 11 § stadgar att socialnämnden ska verka för att våldsutsatta och deras anhöriga ska få stöd och skydd. Som tidigare föreskriver lagen generellt att *alla* som blivit våldsutsatta ska få det stöd och skydd de behöver men lagen talar även om att kvinnor och barn ska beaktas särskilt. Vi har sett tecken på att stöd och skydd för våldsutsatta män är otillräckligt. Våldsutsatta män blir oftast inte trodda på vilket kan bero på heteronormativa föreställningar. Exempelvis kan vi i ett citat under rubrik 5.3 läsa att det endast existerar en mottagning i Sverige för våldtagna som är könsneutral vilken är belägen i Stockholm. Detta innebär att män som blivit våldtagna och som inte är bosatta i Stockholm istället får vända sig till akuten. Under rubrik 2.3 finns en redogörelse för vad Gehring och Vaske (2017) presenterade i sin amerikanska forskning. De menar att möjligheten till skyddat boende är begränsad vad gäller våldsutsatta i samkönade relationer. I resultatet framgår även att det finns brist på skyddsboenden för män i Sverige men däremot inte för kvinnor.

Mäns våld mot kvinnor är ett större samhällsproblem som givetvis behöver mycket nedlagda resurser men där stödet för våldsutsatta män förbises. Det framgår även i ett citat hur en socialarbetare menar att det är svårt att veta när en man är våldsutsatt då män ofta ses som förövre. Det krävs alltså ett hårfint arbete för att upptäcka om våldet är äkta eller inte. Det framgår även i citatet att det tar tid för en man att få hjälp på grund av att socialarbetaren behöver två till tre samtal med mannen för att inse om han verkligen är våldsutsatt eller inte. Vi tror att detta kan bero på de heteronormativa föreställningar som råder eftersom föreställningar kring hur män bör vara säger något annat. Vi anser därför att kunskapen kring våld i samkönade relationer behöver utökas inom stödgivande samhällsinstanser som socialtjänst, mansmottagningar och andra relevanta organisationer. Det krävs en viss medvetenhet kring det heteronormativa synsätt som genomsyrar samhället för att kunna arbeta med problematiken på bästa sätt.

Under studiens gång märkte vi att outing och skam är begrepp som anses viktiga när en studerar våld i samkönade relationer. I resultatet framkommer att dessa begrepp är viktiga trots att studiens frågeställningar inte berör begreppen. Under intervjuernas gång upptäckte vi ett mönster där många av respondenterna diskuterar begreppen i förhållande till studiens frågeställningar och är därför viktigt för oss att ha med i studien. I samtliga citat som framförs under rubrik 5.4 i studiens resultatavsnitt kan vi se hur skam påverkar våldsutsatta mäns vilja att söka hjälp. Enligt en av respondenterna är det mer skambelagt för en man att söka hjälp för sin våldsutsatthet. Detta då den våldsutsatta mannen själv är medveten om heteronormativa föreställningar och avstår därför från att söka stöd och skydd. Detta bekräftar det som Holmberg och Stjernqvist (2007) diskuterar om att olika organisationer är utformade efter heteronormativitet och att våldsutsatta män undviker att söka hjälp för att inte få sin självdefinition ifrågasatt.

Några citat som framförs under rubrik 5.4 i studiens resultatavsnitt menar på att våldsutsatta män också avstår från att söka hjälp på grund av risken för att bli "outad". En våldsutsatt man som utsätts för outing kan bli isolerad från sin omvärld på grund av sin våldsutsatthet vilket denne även är medveten om. Den våldsutsatta mannen som är medveten om sin våldsutsatthet

uppfattar samhället som heteronormativt; att en man inte bör bli slagen. Konsekvenserna av detta leder till att mannen inte söker hjälp vilket bidrar till att mörkertalet för våldsutsatta män ökar. Tsui, Cheung och Leung (2010) menar i sin forskning att stöd för våldsutsatta män inte är tillräcklig på grund av att den typen av stöd inte är prioriterat hos stödgivande organisationer. Vi ser detta som en anledning till att ny kunskap kring våldsutsatta män inte ökar trots att våldet existerar. Vi anser således att det är problematiskt att det finns ett mörkertal vad gäller våldsutsatta män och tror därför att kunskap om våldsutsatta män bör framställas på andra sätt.

6.2 Förslag till framtida forskning

Ur studiens resultat framkom att det krävs ett mer normkritiskt tänkande i samhället, framförallt inom socialt arbete. Det är även viktigt att utöka kunskapen kring våld i samkönade relationer för att våldsutsatta män ska erbjudas adekvat hjälp. Genom att studera mer kring normkritik i förhållande till våld i samkönade relationer och heteronormativitet tilldelas mer medvetenhet kring problematiken att det även finns våldsutsatta män. Således kan stödet anpassas därefter. Vi ser gärna att det inför framtida forskning studeras mer utförligt kring våld i samkönade relationer av kvalificerade forskare med mer resurser i form av tid och kapital. Vi har i denna studie valt att fokusera på hur individer inom stödgivande samhällsinstanser ser på problematiken. Det kan även vara fördelaktigt att studera kring hur våldsutsatta i samkönade relationer upplever stöd och skydd från olika stödgivande samhällsinstanser för att få ett mer omfattande perspektiv.

7 Referenslista

Ahrne, G. & Svensson, P. (2015). *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber.

Alvehus, J. (2013). *Skriva uppsats med kvalitativ metod: en handbok*. Stockholm: Liber.

Ambjörnsson, F. (2006). *Vad är queer?* Stockholm: Natur och kultur.

Back, C. & Berterö, C. (2015). Interpretativ fenomenologisk analys. I Fejes, A. & Thornberg, R. (red.) *Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm: Liber, ss. 148–161.

Berg, M. & Wickman, J. (2010). *Queer*. Malmö: Liber.

Brottsförebyggande rådet (2017). *Våld i nära relationer*. <https://www.bra.se/brott-och-statistik/statistik-utifran-brottstyper/vald-i-nara-relationer.html>

Brown, C. (2008). Gender-Role Implications on Same-Sex Intimate Partner Abuse. *Journal of Family Violence*. 23(6), ss. 457–462. doi:10.1007/s10896-008-9172-9

Butler, J. (2005). *Könet brinner!* Stockholm: Natur och kultur.

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.

Cheung, M., Leung, P. & Tsui, V. (2009). Asian male domestic violence victims: Services exclusive for men. *Journal of family violence*. 24(7), ss. 447–462. doi:10.1007/s10896-009-9240-9

Connell, R. (2009). *Om genus*. Göteborg: Daidalos AB.

Connell, R., W. (2008). *Maskuliniteter*. Göteborg: Daidalos AB.

Creswell, J., W. (2013). *Qualitative inquiry and research design: choosing among five approaches*. London: SAGE Publications Inc.

Digitala Vetenskapliga Arkivet (DiVA) (u.å.). Om DiVA. <http://www.diva-portal.org/smash/aboutdiva.jsf?dswid=-3644> [2017-12-03]

Eliasson, M. & Ellgrim, B. (2006). *Mäns våld mot kvinnor i nära relationer - en kunskapsöversikt*. Stockholm: Sveriges Kommuner och Landsting. <http://webbutik.skl.se/bilder/artiklar/pdf/7164-177-9.pdf>

Elofsson, S. (2005). Kvantitativ metod - struktur och kreativitet. I Larsson, S., Lilja, J. & Mannheimer, K. (red.) *Forskningsmetoder i socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur, ss. 59–89.

Evertsson, M. (2016). Kön. I Edling, C. & Liljeros, F. (red.) *Ett delat samhälle: makt, intersektionalitet och social skiktning*. Stockholm: Liber.

Fejes, A. & Thornberg, R. (2015). Kvalitativ forskning och kvalitativ analys. I Fejes, A. & Thornberg, R. (red.) *Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm: Liber, ss. 16–43.

Frenzel, A. (2014). *Brott i nära relationer. En nationell kartläggning* (Brottsförebyggande rådets rapport 2014:8). Stockholm: Brottsförebyggande Rådet. https://www.bra.se/download/18.9eaaede145606cc8651ff/1399015861526/2014_8_Brott_i_nara_relationer.pdf

Gehring, K., S. & Vaske, J., C. (2017). Out in the Open: The Consequences of Intimate Partner Violence for Victims in Same-Sex and Opposite-Sex Relationships. *Journal of Interpersonal Violence*. 32(23), ss. 3669–3692. doi:10.1177/0886260515600877

Hjerm, M. & Lindgren, S. (2014). Metod och metod - jag vill ju förstå samhället? I Hjerm, M., Lindgren, S. & Nilsson, M. (red.) *Introduktion till samhällsvetenskaplig analys*. Malmö: Gleerups, ss. 13–28.

Holmberg, C. & Stjernqvist, U. (2007). Samkönat partnervåld – vad är det och vilket stöd behövs? *Tidskrift för genusvetenskap*, (4), ss. 29–65.

Holmberg, C. & Stjernqvist, U. (2008). *Våldsamt lika och olika - en skrift om våld i samkönade parrelationer*. Stockholm: RFSL.

Integrations- och jämställdhetsdepartementet (2007). *Handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer*. (Regeringens skrivelse 2007/08:39). Stockholm: Regeringskansliet.

Island, D. & Letellier, P. (1991). *Men who beat the men who love them*. Binghamton: Harrington Park Press.

Jeppsson Grassman, E. (2004). Makt, socialt kapital och hjälpgivande. Om kvinnor och män i civilsamhället. I Socialstyrelsen (red.) *Genus och civilt samhälle*. Stockholm: Socialstyrelsen. http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/10393/2004-123-10_200412311.pdf

Jönsson, A., Birk, M., Radia, S. & Lindberg, Å. (2016). *Våld – Handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer* (Socialstyrelsens handbok 2016-6-37). Stockholm: Socialstyrelsen. <http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/20252/2016-6-37.pdf>

Larsson, S. (2005a). Kvalitativ metod. I Larsson, S., Lilja, J. & Mannheimer, K. (red.) *Forskningsmetoder i socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur, ss. 91–128.

Larsson, S. (2005b). Teori, metod och empiri. I Larsson, S., Lilja, J. & Mannheimer, K. (red.) *Forskningsmetoder i socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur, ss. 19–37.

Lindgren, S. (2014a). Kodning. I Hjerm, M., Lindgren, S. & Nilsson, M. (red.) *Introduktion till samhällsvetenskaplig analys*. Malmö: Gleerups, ss. 45–61.

Lindgren, S. (2014b). Summering. I Hjerm, M., Lindgren, S. & Nilsson, M. (red.) *Introduktion till samhällsvetenskaplig analys*. Malmö: Gleerups, ss. 73–86.

Lindgren, S. (2014c). Tematisering. I Hjerm, M., Lindgren, S. & Nilsson, M. (red.) *Introduktion till samhällsvetenskaplig analys*. Malmö: Gleerups, ss. 63–72

Lundman, B. & Graneheim, U., H. (2012). Kvalitativ innehållsanalys. I Granskär, M. & Höglund-Nielsen, B. (red.) *Tillämpad kvalitativ forskning inom hälso- och sjukvård*. Lund: Studentlitteratur, ss. 187–201.

Nationellt Centrum för Kvinnofrid (u.å.). *Kunskapsbanken – samlad kunskap för kvinnofrid*. <http://www.nck.uu.se/kunskapsbanken/>

Nowinski, S. & Bowen, E. (2012). Partner violence against heterosexual and gay men: Prevalence and correlates. *Aggression And Violent Behavior*. 17(1), ss. 36–52.
doi:10.1016/j.avb.2011.09.005

Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas, transpersoners och queeras rättigheter (RFSL) (2015). *Hbtq*. <https://www.rfsl.se/hbtq-fakta/hbtq/>

SFS 2001:453. *Socialtjänstlagen*. Stockholm: Socialdepartementet.

Socialstyrelsen (2014). *Att vilja se, vilja veta och att våga fråga – vägledning för att öka förutsättningarna att upptäcka våldsutsatthet*. <http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/19568/2014-10-30.pdf>

Stolt, E. (2009). *Våld i samkönade relationer – en kunskaps- och forskningsöversikt* (NCK-rapport 2009:2). Uppsala: Nationellt centrum för kvinnofrid. <http://kunskapsbanken.nck.uu.se/nckkb/nck/publik/fil/visa/494/nck-rapport-vald-i-samkonade-relationer-2009-2.pdf>

Trost, J. (2010). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.

Tsui, V., Cheung, M. & Leung, P. (2010). Help-seeking among male victims of partner abuse: men's hard times. *Journal of community psychology*. 38(6), ss. 769–780.
doi:10.1002/jcop.20394

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Vetenskapsrådet (2017). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

8 Bilagor

8.1 Intervjuguide

1. Hur tänker du kring våld i nära relationer?
2. Hur tänker du kring våld i samkönade relationer?
3. Vad har du för erfarenhet av att arbeta med våldsutsatta män?
4. Vilket stöd och hjälp kan ni erbjuda en våldsutsatt kvinna?
5. Vilket stöd och hjälp kan ni erbjuda en våldsutsatt man?
6. Enligt dina erfarenheter, skiljer det sig mellan våldsutsatta kvinnor respektive våldsutsatta män?
7. Enligt dina erfarenheter, skiljer sig våldet i samkönade relationer respektive heterosexuella relationer?
8. Vilka föreställningar finns på er arbetsplats kring män som utsätts för våld?

8.2 Informationsbrev

Hej! Vi är två socionomstudenter vid Södertörns högskola och går just nu vårt femte termin vilket innebär att vi ska skriva vårt examensarbete fram tills jul. Syftet med uppsatsen är att undersöka kring föreställningar om män som blivit utsatta för våld i nära relationer och/eller samkönade relationer. Du som respondent behöver inte arbeta specifikt med våld i samkönade relationer.

Deltagandet är givetvis frivilligt och det står dig fritt att avbryta din medverkan om så önskas. Intervjuerna kommer att spelas in och sedan skrivas ut ordagrant för att därefter kunna analyseras, samt för att kunna citera dig på ett korrekt sätt. Intervjupersoner och insamlade data kommer att behandlas konfidentiellt under hela processen. Uppgifterna kommer endast att användas i utförandet av detta examensarbete och endast att läsas av oss uppsatsförfattare samt eventuellt av vår handledare Kristina Abiala och examinator. Intervjun beräknas ta cirka 45 minuter. Vi ser fram emot att träffa dig och du är välkommen att höra av dig om det dyker upp några frågor eller funderingar.

Med vänliga hälsningar,

Emelie Ekman
emelie03.ekman@student.sh.se
070xxxxxxx

Narin Demirel
narin01.demirel@student.sh.se
076xxxxxxx

8.3 Samtyckesblankett

Jag samtycker härmed till att medverka i studien och vet vad studiens syfte är. Jag har informerats om mitt deltagande i studien och att deltagandet är frivilligt och att jag när som helst kan avbryta min medverkan. De uppgifter som framkommer under intervjun kommer inte att föras vidare och mitt namn kommer inte att presenteras i det slutgiltiga arbetet. De uppgifter som framkommer under intervjun kommer att behandlas på ett sådant sätt, så att min identitet inte röjs. Uppgifterna kommer att bevaras på ett sådant sätt att obehöriga inte kan ta del av dem. Den information jag lämnar kommer endast att användas till denna studie men jag är medveten om att slutversionen är offentlig. Efter färdigställningen av examensarbetet kommer inspelningen och det transkriberade materialet att raderas och rivas.

Samtycke ges:

Ja

Nej

Ort och Datum

Respondent

Studenter

Emelie Ekman

Narin Demirel